

PODIUM

COÖRDINATIE: MIRJAM JOCHEMSEN

**Sybe Schaap:
'Ik vind Nederland
erg passief in
het verlenen van
noodhulp'**

U HEEFT EEN WARM HART VOOR OEKRAÏNE

"Ja. Voor de mensen in de eerste plaats. Na de bezetting van de Krim en de bemoeienis in de Donbas had Rusland direct harder aangepakt moeten worden. Dat Nederland zo terughoudend is in het effectueren van de sancties tegen Rusland kan ik niet begrijpen. Maar zeg 'Oekraïne' en het hart van elke boer gaat sneller kloppen, ze hebben daar de mooiste grond ter wereld. Ik heb er al enkele decennia vele contacten met boeren en politici, over landbouw en water. In het zuiden is vooral voor irrigatie water nodig. Er is genoeg regelmatige aanvoer, met rivieren als de Dnjepr, de Dnjestr en de Bug. Maar juist in het groeiseizoen regent het te weinig. Verdroging en verzilting door verkeerd irrigeren zijn een groot probleem."

DUS DAAR IS HULP BIJ DE WEDER- OPBOUW STRAKS ESSENTIEEL?

"Ja zeker. Dat is belangrijk voor Oekraïne, en ook voor de voedselvoor-

OEKRAÏNE: HULP IS URGENT MAAR DE PRAKTIJK IS WEERBARSTIG

De oorlog leidt in Oekraïne tot veel vernietiging, onder andere van de waterinfrastructuur. Sommige waterorganisaties in de EU verlenen directe steun. De Nederlandse waterschappen en drinkwaterbedrijven zijn (nog) terughoudend. Ook neemt een deel nog gas af van Gazprom. Hoe komt dat? Wat kunnen de Nederlandse waterschappen op dit moment doen, en hoe kunnen ze straks de wederopbouw ondersteunen? Luzette Kroon, bestuurslid van de Unie van Waterschappen met de portefeuille Europa en internationaal, en Sybe Schaap, oud-landbouwer en oud-dijkgraaf met veel landbouwcontacten in Oekraïne, geven hun visie.

ziening elders in de wereld. Het straks weer aan de praat krijgen van het irrigatiesysteem is een financiële, maar ook een institutionele uitdaging. Om te boeren moet je daar pachten, maar niemand weet precies welk stukje van wie is. Er wordt al lang gewerkt aan landhervorming, maar dat gaat moeizaam en traag, de staat is bang om met de grond ook alle zeggenschap te 'verkoopen'. Tja, dat klopt als je het aan China verkoopt, maar niet als je aan particulieren verkoopt. Na het herstel kosten ook de exploitatie en innovatie – voor het bestrijden van verdroging en verzilting – veel geld. Wie gaat dat betalen? Niet de staat, die heeft geen geld. Ook niet de boer met een lapje grond van 10 hectare. Er moet een regionale autoriteit komen die verantwoordelijk is."

EN OP DIT MOMENT?

"Ik vind Nederland erg passief in het verlenen van noodhulp. Via de ambassadeur zouden we snel te weten kunnen komen waar op dit moment behoefte

aan is. Zolang de oorlog duurt is het ingewikkeld om goederen en mensen veilig daar te krijgen. Bovendien is veel infrastructuur verwoest.

Voor de wederopbouw moeten we in Europees verband klaarstaan om te helpen. We moeten dan beginnen met herstel van leidingwatersystemen, vooral bij de grote steden. De mensen zijn technisch uitstekend geschoold, maar ook hier zijn de institutionele problemen groot."•

Meer informatie

Informatie over de waterschappen en duurzame energie: unievandwaterschappen.nl, thema duurzame energie. Reageren? Ga naar: h2owaternetwerk.nl/h2o-podium/opinie. Of heeft u iets te zeggen over een onderwerp waarover we het in de waterwereld met elkaar zouden moeten hebben? Neem contact op met de redactie van H2O, redactie@h2o-media.nl.

Luzette Kroon: 'Ze weten ons te vinden als er iets nodig is'

WAAROM HOREN WE WEINIG OVER HULPVERLENING DOOR DE WATERSCHAPPEN?

"Uiteraard willen we graag helpen, de urgentie voelen we sterk. De praktijk is echter weerbarstig. Bij eerdere overstromingen in Duitsland hebben we geleerd dat je met het ongecoördineerd sturen van vrachtwagens met materieel gemakkelijk andere hulpstromen verstoort. Bovendien zou dat nu te gevaarlijk zijn, we hebben te maken met een land in oorlog. In principe sturen we onze mensen niet naar conflictgebieden voor internationale hulp. Een veilige en gecoördineerde mogelijkheid om te helpen is er nog niet. Voorlopig zijn organisaties als het Rode Kruis de eerst aangewezenen voor hulpverlening. Met hen hebben we wel goede contacten, ze weten ons te vinden als er iets nodig is. Omdat wij niet in de weg willen lopen en sluitende hulp willen leveren, gebeurt dit straks onder coördinatie van het Rijk. Ook wordt er binnen Europese samenwerkingverbanden gekeken hoe we hulp kunnen bieden. EurEau is hier voor

de rioolwaterzuivering een voorbeeld van. Polen heeft inmiddels al een hulpvraag gesteld in dit verband. Natuurlijk staat het individuele waterschappen wel vrij om zelf hulp te bieden, zoals nu ook door sommige drinkwaterbedrijven en gemeenten gebeurt op basis van burgerinitiatieven."

EN DE CONTRACTEN MET GAZPROM?

"Ongeveer de helft van de waterschappen heeft – in twee collectieven – een contract met Gazprom. Het gaat daarbij om ongeveer twee procent van de totale hoeveelheid energie die de waterschappen gebruiken en die wordt vooral ingezet voor de verwarming van gebouwen. Bij het ene collectief lopen de contracten eind dit jaar af, bij het andere lopen ze tot en met 2025. Een contract openbreken betekent praktisch gezien: een afkoopsom betalen. En dus juist nu de schatkist van Poetin spekken. Bij de eerste groep (contract tot eind 2022) zal het probleem zich bij de nieuwe aanbestedingen oplossen, bijvoorbeeld door met andere leveranciers in zee te gaan. Zo stapt hoogheemraad-

schap Hollands Noorderkwartier over naar Vattenfall (groen en grijs gas) en HVC (windenergie).

Voor de langer lopende contracten overlegt de Unie van Waterschappen met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat over hoe de contracten met Gazprom zich verhouden tot de politieke en economische sancties tegen Rusland, het rijksbeleid rond mogelijke alternatieven en wat voor consequenties dat heeft. De Nederlandse regering heeft inmiddels aangekondigd nog dit jaar af te willen van gas- en koleninkoop uit Rusland. Hoe, dat wordt waarschijnlijk een dezer dagen duidelijk."

ZIJN ER ANDERE ALTERNATIEVEN?

"De waterschappen zijn hard op weg om klimaatneutraal te worden. Ze zijn momenteel één van de grootste biogasproducenten in Nederland en werken mee aan pilots rond het gebruik van aquathermie. Dat is natuurlijk het uiteindelijke doel: helemaal groen, klimaatneutraal en aardgasvrij te worden." •

Een school in Kharkiv na bombardement